

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ

Ψήφισμα CM/ResDH(2011)218¹

Εκτέλεση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των

Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Ο. Τ. και λοιποί κατά Ελλάδα

(Προσφυγή αριθ. 74989/01, απόφαση της 20^{ης} Οκτωβρίου 2005, οριστική
στις 20 Ιανουαρίου 2006)

Η Επιτροπή Υπουργών, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 46, παράγραφος 2 της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, το οποίο προβλέπει ότι η Επιτροπή εποπτεύει την εκτέλεση των οριστικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής «η Σύμβαση» και «το Δικαστήριο»),

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση που διαβιβάστηκε από το Δικαστήριο στην Επιτροπή όταν αυτή κατέστη οριστική,

Υπενθυμίζοντας ότι οι παραβιάσεις της Σύμβασης τις οποίες διαπίστωσε το Δικαστήριο σε αυτή την υπόθεση αφορούν την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι των προσφευγόντων λόγω των πράξεων και παραλείψεων των εθνικών αρχών στην προστασία του προσφεύγοντος κόμματος από τα σε βάρος του επεισόδια (παραβίαση του άρθρου 11 της Σύμβασης) καθώς και την υπερβολική διάρκεια της ποινικής διαδικασίας σε συνδυασμό με την

¹ Υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 8 Μαρτίου 2012 κατά την 1136^η Συνεδρίαση των Αντιπροσώπων των Υπουργών.

αγωγή αποζημίωσης που άσκησαν οι προσφεύγοντες (παραβίαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης) (βλέπε λεπτομέρειες στο Παράρτημα),

Έχοντας καλέσει την κυβέρνηση του εναγόμενου Κράτους να ενημερώσει την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβε προκειμένου να εκπληρώσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 46, παράγραφος 1 της Σύμβασης υποχρέωση συμμόρφωσής της προς την απόφαση,

Έχοντας εξετάσει τις πληροφορίες που παρείχε η κυβέρνηση σύμφωνα με τον Κανονισμό της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 46, παράγραφος 2 της Σύμβασης,

Έχοντας βεβαιωθεί ότι το εναγόμενο Κράτος κατέβαλε στο προσφεύγον, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τη δίκαιη ικανοποίηση που προέβλεπε η απόφαση (βλέπε λεπτομέρειες στο Παράρτημα),

Υπενθυμίζοντας ότι η διαπίστωση παραβιάσεων από το Δικαστήριο απαιτεί, πέραν της καταβολής της δίκαιης ικανοποίησης που έχει επιδικάσει το Δικαστήριο στις αποφάσεις του, την υιοθέτηση από το εναγόμενο Κράτος, αναλόγως την περίπτωση:

- Ατομικών μέτρων για την παύση των παραβιάσεων και την εξάλειψη των συνεπειών τους με στόχο την κατά το δυνατόν επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση (*restitutio in integrum*), και
- Γενικών μέτρων για την πρόληψη παρόμοιων παραβιάσεων,

ΔΗΛΩΝΕΙ, αφού εξέτασε τα μέτρα που έλαβε το εναγόμενο Κράτος (βλέπε Παράρτημα), ότι έχει ασκήσει τα καθήκοντά του βάσει του άρθρου 46, παράγραφος 2 της Σύμβασης σε αυτή την υπόθεση και

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ να περατώσει την εξέταση της παρούσας υπόθεσης.

Παράρτημα στο Ψήφισμα CM/ResDH(2011)218

Ενημέρωση για τα μέτρα συμμόρφωσης προς την απόφαση στην υπόθεση Ο. Τ. και λοιποί κατά Ελλάδα

Περίληψη υπόθεσης

Η υπόθεση αφορά την παραβίαση του δικαιώματος των προσφευγόντων στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι (ένα νομίμως συσταθέν πολιτικό κόμμα και 2 μέλη της πολιτικής γραμματείας του) λόγω των πράξεων και παραλείψεων των εθνικών αρχών στην προστασία του προσφεύγοντος κόμματος από τα σε βάρος του επεισόδια από διαδηλωτές του τοπικού πληθυσμού, τα οποία οδήγησαν σε επίθεση και πρόκληση καταστροφών στα γραφεία του κόμματος.

Τον Σεπτέμβριο του 1995, η αστυνομία αφαίρεσε την πινακίδα με την ονομασία του κόμματος στη μακεδονική γλώσσα, η οποία εμπεριείχε διαφορούμενες σημασίες, κατόπιν εντολής του εισαγγελέα Φλώρινας, για λόγους δημόσιας τάξης. Την αντικατάσταση της πινακίδας από τους προσφεύγοντες ακολούθησε μία διαμαρτυρία σε βάρος τους η οποία οργανώθηκε από το τοπικό δημοτικό συμβούλιο και από επιθέσεις στα κεντρικά γραφεία του πολιτικού κόμματος από ένα πλήθος ατόμων. Οι αστυνομικοί και κατόπιν ο εισαγγελέας δεν προχώρησαν σε καμία ενέργεια κατά των εμπλεκόμενων.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επεσήμανε ότι «ο κίνδυνος της πρόκλησης εντάσεων μέσα σε μία κοινότητα από την δημόσια χρήση πολιτικών όρων δεν αρκεί, αφ'εαυτού, για να δικαιολογήσει την παρεμπόδιση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι» (§ 41 της απόφασης). Έκρινε ότι στην παρούσα υπόθεση οι τοπικές αρχές έπρεπε να έχουν υιοθετήσει μία συμφιλιοτική στάση αντί να υποδαυλίσουν συγκρουσιακές συμπεριφορές. Το Δικαστήριο ομοίως επεσήμανε ότι η αστυνομία δεν έλαβε κανένα μέτρο πρόληψης ή προστασίας κατά τη διάρκεια αυτών των συμβάντων (επικαλούμενη έλλειψη αστυνομικού προσωπικού) και ότι ο εισαγγελέας δεν έκρινε αναγκαία τη διεξαγωγή έρευνας για την απόδοση ευθυνών. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αρχές δεν εκπλήρωσαν τις «θετικές υποχρεώσεις τους που είναι σύμφυτες με τον πραγματικό σεβασμό της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι» (§ 37 της απόφασης) (παραβίαση του άρθρου 11).

Η υπόθεση ομοίως αφορά την υπερβολική διάρκεια της ποινικής διαδικασίας σε συνδυασμό με την αγωγή αποζημίωσης που άσκησαν οι προσφεύγοντες (πάνω από 7 έτη μόνο για την ανάκριση της υπόθεσης) (παραβίαση του άρθρου 6 § 1).

I. Καταβολή δίκαιης ικανοποίησης και ατομικά μέτρα

α) Λεπτομέρειες δίκαιης ικανοποίησης

Υλική ζημία	Ηθική βλάβη	Έξοδα και δικαστική δαπάνη	Σύνολο
2.000 ευρώ	30.000 ευρώ	3.245 ευρώ	35.245 ευρώ
Καταβολή στις 02/05/2006			

β) Ατομικά μέτρα

**Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS**

1. Παραβίαση του άρθρου 6: Η επίμαχη εσωτερική διαδικασία περατώθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2003.

2. Παραβίαση του άρθρου 11: Τέσσερα μέλη του πολιτικού κόμματος, δύο εκ των οποίων ήταν ο δεύτερος και ο τρίτος προσφεύγων, άσκησαν μήνυση με δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής κατά των αυτουργών των αναφερόμενων στην απόφαση επεισοδίων. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών Φλώρινας αποφάσισε να μην ασκήσει ποινική δίωξη κατά των αναφερόμενων στη μήνυση προσώπων κρίνοντας ότι δεν υπήρχαν επαρκείς αποδείξεις σε βάρος τους. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε σε δεύτερο βαθμό, καθώς και από τον Άρειο Πάγο (παράγραφοι 17-22 της απόφασης).

Τα γενικά μέτρα (βλέπε γενικά μέτρα πιο κάτω) που λήφθηκαν κατόπιν της απόφασης του Δικαστηρίου, αποσκοπούν στην ενίσχυση της ασφάλειας των πολιτών, μέσω μίας αυξημένης αστυνομικής δράσης, όσον αφορά ιδίως «τους στόχους πολιτικού ενδιαφέροντος» όπως τα πολιτικά κόμματα, και έχουν άμεση εφαρμογή επί του προσφεύγοντος πολιτικού κόμματος. Ως εκ τούτου, καλύπτουν τα ατομικά μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλιση της πραγματικής προστασίας της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι του προσφεύγοντος πολιτικού κόμματος και των μελών του, σύμφωνα με τη Σύμβαση όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο σε αυτή την υπόθεση. Ομοίως επισημαίνεται ότι το προσφεύγον κόμμα δεν έχει ασκήσει έκτοτε παρόμοια μήνυση.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή Υπουργών δεν έκρινε αναγκαία τη λήψη περαιτέρω ατομικών μέτρων.

II. Γενικά μέτρα

1. Παραβίαση του άρθρου 11: α) Κατόπιν των περιστατικών της υπόθεσης, η αστυνομία προέβη σε επαναξιολόγηση των στόχων της και υιοθέτησε μία νέα στρατηγική καταπολέμησης του εγκλήματος λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατες μελέτες, τη διεθνή πρακτική και σχετικές Συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών. Ως εκ τούτου, μία σειρά νέων διατάξεων και αποφάσεων εκδόθηκαν από την αστυνομία μεταξύ 2002 και 2006 και αφορούσαν ιδίως ορατές αστυνομικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιπολιών.

Ειδικότερα, η διάταξη 1026/31.05.2006, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, προβλέπει ότι, προκειμένου να ενισχυθεί το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών, ευαίσθητοι στόχοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παρουσιάζουν ιδιαίτερο πολιτικό ενδιαφέρον (γραφεία πολιτικών κομμάτων, τοπικές οργανώσεις κλπ.) φυλάσσονται επί 24ώρου βάσεως για την αποφυγή οποιουδήποτε κινδύνου επίθεσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάγκη παροχής άμεσης και αποτελεσματικής συνδρομής σε περίπτωση βίαιων διαδηλώσεων κατά τέτοιων στόχων. Η διάταξη αυτή εστάλη σε όλα τα αρχηγεία της αστυνομίας υπό τον όρο ότι οι αστυνομικοί διευθυντές θα επέβλεπαν προσωπικά την εφαρμογή της. Συνοδευόταν από επιστολή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας στην οποία αναφερόταν ρητά ότι η διάταξη αυτή είχε εκδοθεί σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου, η οποία ομοίως επισυναπτόταν.

β) Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου έτυχε ευρείας διάδοσης: διαβιβάσθηκε στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης, στον Αρχηγό της Αστυνομίας και στο υπουργείο Δικαιοσύνης και μεταφράσθηκε και δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (www.nsk.gr). Διαβιβάσθηκε επίσης σε όλες τις αρμόδιες δικαστικές αρχές από τον Άρειο Πάγο, καθώς και στις αρμόδιες τοπικές αρχές στη Φλώρινα

(δημοτικές και περιφερειακές αρχές, αστυνομία, δικαστές και εισαγγελείς)
συνοδευόμενη από επεξηγηματικό σημείωμα.

2. Παραβίαση του άρθρου 6 § 1: Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει ένα αριθμό νομοθετικών και άλλων μέτρων για την επιτάχυνση των διαδικασιών ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων (βλέπε Τελικό Ψήφισμα ResDH(2005)66 επί T.W.D. και 7 άλλων υποθέσεων κατά της Ελλάδας). Εν τούτοις, πρόσθετα ζητήματα επί του πεδίου αυτού έχουν επισημανθεί σε πιο πρόσφατες αποφάσεις. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή μελετώνται από τις ελληνικές αρχές εποπτεύονται από την Επιτροπή Υπουργών στην ομάδα B. A./M.

III. Συμπεράσματα του εναγόμενου Κράτους

Η κυβέρνηση θεωρεί ότι δεν απαιτούνται περαιτέρω ατομικά μέτρα πέραν της καταβολής της δίκαιης ικανοποίησης, ότι τα ληφθέντα γενικά μέτρα θα αποτρέψουν παραβιάσεις παρόμοιες με εκείνες που διαπιστώθηκαν στην παρούσα υπόθεση και ότι, ως εκ τούτου, η Ελλάδα έχει συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της βάσει του άρθρου 46, παράγραφος 1 της Σύμβασης.

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα αγγλικά.

Αθήνα, 2 Ιουλίου 2012.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος